

У 2016 році таких підприємств було 9, і чистого прибутку вони отримали на загальну суму 28 047 тис. грн, що показує більш ефективну роботу комунальних підприємств у порівнянні з 2017 та 2018 роками.

Завдяки отриманому позитивному результату комунальними підприємствами до обласного бюджету перераховано: у 2016 році – 9070 тис. грн; у 2017 році – 9925 тис. грн; у 2018 році – 9356 тис. грн.

Структура перерахувачь, що були здійснені комунальними підприємствами Чернігівської області до обласного бюджету за останні три роки, представлена на рис. 4.

Рис. 4. Структура перерахувачь, що були здійснені комунальними підприємствами Чернігівської області до обласного бюджету за 2016–2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1].

Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку підприємств комунальної форми власності в Чернігівській області свідчить про поступове зростання їх кількості, результатом чого є і збільшення кількості працівників, що зайняті на таких господарюючих суб'єктах. Аналіз динаміки доходів комунальних підприємств регіону вказує на щорічне стабільне зростання чистого доходу протягом останніх трьох років, і як наслідок, нарощуванням показника їхнього чистого прибутку від ведення своєї господарської діяльності. Щодо відрахувань, то у 2018 році вже спостерігається їх поступове зниження, що вказує на більш ефективну політику управління витратами керівництвом комунальних підприємств області та сприятиме отриманню більших доходів і надалі, однак це впливає на зниження надходжень до обласного бюджету. Тому в сучасних умовах необхідно знаходити баланс між доходами й витратами комунальних підприємств, які є соціально орієнтованими, та поповненням обласного бюджету і фінансуванням соціальних програм розвитку Чернігівського регіону.

Список використаних джерел: 1. Офіційний веб-сайт Управління комунального майна Чернігівської обласної ради. URL: <https://ukm.chor.gov.ua>.

УДК 658.33

Є. П. Гнатенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, управління та адміністрування

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини, м. Миколаїв, Україна

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ – МЕХАНІЗМ АНТИКРИЗОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: банкрутство, антикризове управління, економічне зростання, виробничий леверидж, фінансовий леверидж.

Відсутність стабільного розвитку, економічні кризи, які відображають суперечності в економіці України чи на економічному стані окремого підприємства призводить до того, що погіршується фінансовий стан багатьох суб'єктів господарювання [7]. Банкрутство характеризує неспроможність підприємства (організації) задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди [3]. Загальне оздоровлення реального сектору економіки можливе лише в разі впровадження на вітчизняних підприємствах дієвої системи антикризового управління фі-

нансами. Одним із основних заходів антикризового управління є застосування підприємством моделі прискореного економічного зростання, яка ґрунтується на збільшенні темпів приросту обсягів реалізації продукції в наступному періоді [1]. Модель фінансової підтримки швидкого економічного зростання вимагає забезпечення відповідних пропорцій фінансового розвитку [2]. Співвідношення між динамікою виробництва продукції і динамікою використаних ресурсів визначає характер економічного зростання. Коефіцієнт стійкості економічного зростання показує якими темпами в середньому збільшується економічний потенціал підприємства [6], розраховується за формулою (1):

$$K_p = \frac{ЧП - Д}{(НП + Вк) \cdot 0,5}, \quad (1)$$

де K_p – коефіцієнт економічного зростання;

ЧП – чистий прибуток;

Д – виплати дивідендів;

НП – нерозподілений прибуток (збиток);

Вк – сума власного капіталу.

Співвідношення використання прибутку на споживання і накопичення здійснює вирішальний вплив на фінансовий стан підприємства. Якщо на підприємстві накопичених коштів недостатньо, зростає потреба в залучених коштах, знижується потенціал розвитку підприємства, який характеризується показником рентабельності власного капіталу, тому за допомогою виробничого важеля існує потенційна можливість впливати на формування прибутку від основної діяльності за рахунок зміни обсягу виробництва (реалізації) продукції і співвідношення постійно-змінних витрат у структурі собівартості. Рівень виробничого левериджа можна визначити за формулою 2 [4]:

$$ЛВ = \frac{\Delta Пр}{\Delta ОР}, \quad (2)$$

де ЛВ – виробничий леверидж;

$\Delta Пр$ – приріст прибутку від реалізації продукції, %;

$\Delta ОР$ – приріст обсягу реалізації продукції, %.

Для оцінювання ефективності використання позикового капіталу використовують показник фінансового важеля (формула (3)) [4]:

$$ЕФВ = (ROA - Ц_{зк}^y) \frac{ЗК}{ВК}, \quad (3)$$

де ROA – економічна рентабельність сукупного капіталу після сплати податків (відношення суми чистого прибутку і процентів за кредит з урахуванням податкового коректора до середньорічної суми всього сукупного капіталу), %;

$Ц_{зк}^y$ – уточнена середньозважена ціна позикових ресурсів з урахуванням податкової економії, %;

ЗК – середня сума позикового (залученого) капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу.

Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків збільшується сума власного капіталу за рахунок залучення позикових засобів в оборот підприємства. Позитивний ЕФВ виникає в тому разі, якщо рентабельність сукупного капіталу вища від середньозваженої ціни позикових ресурсів.

Фінансовий леверидж дає змогу оптимізувати співвідношення між власними та залученими ресурсами та визначити їхній вплив на прибуток. Він збільшує прибутки і збитки, одержувані за допомогою кредитів. Фінансовий леверидж характеризує взаємозв'язок відношення темпу зміни чистого прибутку до темпу зміни прибутку до вираховання відсотків і податків та розраховується за формулою (4) [4]:

$$ЛФ = \frac{\Delta Пч}{\Delta По}, \quad (4)$$

де ЛФ - фінансовий левєридж;

$\Delta Пч$ – приріст чистого прибутку; %;

$\Delta По$ - приріст прибутку до оподаткування, %.

Цей показник тісно пов'язаний із поняттям фінансового ризику [5]. Тобто з неможливістю підприємством сплатити відсотки за довгострокові кредити. Зростання рівня фінансового левєриджу характеризує зростання ризикованості діяльності підприємства. Показник фінансового левєриджу сприяє ефективному плануванню оптимального обсягу виробництва, формуванню структури пасивів, дає можливість розраховувати суму вкладень з оцінкою їх ризику. Темп економічного зростання діяльності підприємства повинен забезпечуватися зростанням рівня рентабельності продажу. Отже, економічне зростання будується на використанні підприємством фінансового та операційного левєриджу. Впроваджуючи ефективну цінову, податкову політику, відбувається зростання частки чистого прибутку, яку необхідно направити на розвиток виробництва. Таке прискорення відбувається за рахунок оптимізації співвідношення необоротних і оборотних активів, а також прискорення обороту окремих елементів оборотних активів (насамперед запасів і дебіторської заборгованості). Прискорення оборотності активів знижує відносну потребу в них, сприяє зростанню грошового потоку, а отже, прибутковості підприємства.

Список використаних джерел: 1. Аналіз стійкості економічного зростання підприємства. URL: <https://pravo.studio/knigi-finansoviy-meneditment/analiz-stiykosti-ekonomichnogo-zrostannya-47375.html>. 2. Крамаренко Г. О. Забезпечення стійких темпів економічного розвитку підприємства. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/102955-153-zabezpechennya-stykih-tempv-ekonomichnogo-rozvitku-pidpriemstva.html>. 3. Куценко С. Чому банкрутують підприємства в Україні? URL: <https://investgazeta.ua/blogs/chomu-bankrutuyut-pidpriemstva-v-ukrajini>. 4. Оцінка рівня та значення виробничого та фінансового левєриджу. URL: <http://www.ekonomikam.com/ecfins-1459-6.html>. 5. Стратегічний механізм фінансової стабілізації. URL: <https://studfile.net/preview/4481796/page:8>. 6. Шиян Д. В., Строченко Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Видавництво А.С.К., 2003. 240 с. 7. Щєдрін Ю. В. Типологія економічних криз: підходи, критерії та основні класифікації. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=816>.

УДК 657:65.012

О. В. Коба, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: виробничі запаси, аналіз, ефективність використання, оборотність, матеріаломісткість.

Забезпеченість підприємства виробничими запасами є важливим фактором ефективного виробництва. Брак або утворення зайвих виробничих запасів є причинами нестабільної і не-ефективної роботи підприємства, призводить до вилучення коштів із господарського обігу, зменшення віддачі капіталу, що використовується, зниження ліквідності, виникнення потреби в залученні позикових коштів, перебоїв у процесі виробництва, не повного використання виробничих потужностей. Це зумовлює необхідність постійного контролю суб'єктом господарювання рівня виробничих запасів, важливою складовою якого є аналіз ефективності використання залишків сировини, матеріалів тощо.

З метою розробки рекомендацій щодо поліпшення результативності застосування у виробництві запасів ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод» проведено аналіз ефективності їх використання. На підставі даних фінансової звітності та бухгалтерського обліку ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод» за 2015-2017 роки були проаналізовані показники діяльності підприємства для визначення ефективності використання виробничих запасів [1].

Основна інформація про виробничі запаси акумулюється на синтетичному рахунку 20 «Виробничі запаси», до якого відкривається 9 субрахунків відповідно до Плану рахунків [2], далі вся інформація відображається в балансі. Обсяг виробничих запасів на звітну дату ви-